

Baltalksnis

Alnus incana

Apsaugos statusas: Mažai rūpimos (LC)

Rangas: **species**

3

STEBĖJIMŲ

3

STEBĖTOJŲ

Gegužė

PIKO MĒNUO

KARALYSTĖ

Plantae

KLASĖ

Magnoliopsida

ŠEIMA

Betulaceae

GENTIS

Alnus

Kur ir kada stebėti?

Dažniausiai aptinkama šeškinės ozo šiaurinė dalis. Daugiausia stebėjimų užfiksuota gegužę.

Apie rūšį

Baltalksnis – beržinių (Betulaceae) šeimos, alksnių (*Alnus*) genties lapuotis medis, retkarčiais išaugantis kaip didelis krūmas.

Paplitimas

Baltalksnis paplitęs visoje Šiaurės ir Vidurio, Rytų Europoje bei šiaurės Kaukaze.

Matmenys

Tai labai greitai augantis medis, ypač pirmuosius 10–15, vėliau augimo tempai sulėtėja. Per pirmus metus gali pasistiebi iki 50 cm, po dvejų metų jau iki 1,24 m, po penkerių metų gali būti paaugę nuo 4,3 iki 5 metrus aukščio. Baltalksnis žemesnis už juodalksnį, o kartais išauga ir kaip krūmas, kurio matmenys kur kas mažesni nei išaugančio medžio. Užaugančių medžių baltalksnių aukštis įprastai apie 10-15 m, kartais iki 20 m, didžiausias aukštis beveik iki 28 m. Jų kamienas plonas – iki 40 cm skersmens. Dabar žinomas aukščiausias, išmatuotas baltalksnis auga Tusulos savivaldybėje Ruotsinkylä vietovėje netoli Helsinkio (Suomija), jo aukštis 27,20 m, kamieno apimtis 1 m.

Amžius

Tai labai trumpaamžis augalas, jo amžius siekia 50-70 metų, derėti pradeda 7-10 metų amžiaus.

Požymiai

Kamieno ir šakų žievė pilka, lygi, plona, blizganti, beveik visą amžių išlieka lygi, nesutrūkinėjusi. Iš žievės baltalksnis nesunkiai atskirti nuo juodalksnių, kurių žievė tamsi ir maždaug 20-25 metų amžiuje trūkinėja. Jauni ūgliai pilkai rusvi, t ribriauniai, plaukuoti, nelipnūs. Pupurai rudai violetiniai, buki su 2, kartais 3 žvyneliais, atspurę, trumpakočiai. Lapai ovalūs arba kiaušiniški, 4-10 cm ilgio ir 3,5-7 cm pločio, su nusmailėjusiomis viršūnėmis, jų kraštai pjūkliški, pamatas plačiai pleištiškas. Viršutinė pusė žalia, apatinė pilkai ar melsvai žalia, su plaukeliais, rudenį nepagelsta. Žiedai vienalyčiai – vyriškieji karančiuose žirginiuose, moteriški – trumpuose kankorėželiuose. Kuokeliniai žirginiai po 3-5, nusvirę, 5-8 cm i

Ilgio, gelsvai rausvi. Piesteliniai žirginiai po 3-8, kartais iki 10, trumpu koteliu arba bekočiai, subrendę apie 1,5 cm ilgio b ei rudi. Vaisiai – sparnuoti plokšti riešutėliai. Riešutėliai subręsta spalio mėnesį, skaidosi rudenį ir žiemą.

Dauginimasis

Baltalksnis pradeda žydėti kai vidutinė paros oro temperatūra pakyla virš nulio. Vidutinė žydėjimo pradžia Kauno apylinkėse – kovo 28 d. Anksčiausiai pražįsta apie vasario 25 d., vėliausiai apie balandžio 22 d. Žydi apie 11 dienų prieš išsiskleidžiant lapams.

Dauginasi sėklomis, šaknų atžalomis ir rečiau kelmo ataugomis.

Panaudojimas

Kankorėžėliai naudojami kaip tanidinė žaliava, lapai, žievė, pjuvenos – kailiams raugti ir dažams. Dėl ankstyvo žydėjimo vertinamas bitininkystėje. Parkuose kartais auginamos karpystalapė ir geltonlapė dekoratyvinės baltalksnio formos.

Vaistams vartojami sumedėję žirginiai (kankorėžėliai), žievė bei lapai. Medicinos praktikoje alksnio preparatai vartojami virškinamojo trakto sutrikimams gydyti bei viduriavimui stabdyti. Baltalksnio preparatai pasižymi sutraukiančiomis, kraują stabdančiomis, prakaitavimą skatinančiomis, priešuždegiminėmis ir skausmą raminančiomis savybėmis.

Skenuok ir peržiūrėk
naujausią informaciją

seskinesozas.lt

Biologinės įvairovės projektas

Duomenys: iNaturalist, Wikipedia, GBIF

iNaturalist rūšies puslapis